

diu cu cercetarea științifică și practica artistică, în directă legătură cu viața, cu oamenii muncii și în beneficiul acestora, contribuind astfel atât la nobila operă de educare a maseilor cit și la mai buna pregătire a viitoarelor cadre de muzicieni. Valoarea acestei pregătiri se confirmă în succesele Institutului nostru la cea de a VI-a ediție a Festivalului Național „Cântarea României”, în cadrul căruia studenții Conservatorului au obținut 76 de premii, dintre care 45 premii I. De asemenea, în perioada 1981—1987 studenții Conservatorului au obținut peste 60 de premii internaționale la diferite concursuri muzicale de prestigiu de peste hotare, ceea ce confirmă înaintul nivel al școlii noastre muzicale. Roadele activității Institutului nostru se evidențiază prin valoarea compozitorilor, interpreților, educatorilor și oamenilor de știință muzicală pe care îi pregătim, a căror activitate se bucură de aprecieri elogioase atât în țară cât și în străinătate. Una dintre trăsăturile importante a activităților desfășurate în Institutul nostru o constituie creativitatea susținută printr-o confruntare permanentă cu modelele preluate de la înaintași și de la măestrii care predau în institut, cât și cu publicul format din oamenii muncii din întreprinderi și instituții, adică cu etaloanele gustului, aspirațiilor, exigențelor aflate în con-

tinuă creștere, ca urmare a democratizării vieții artistice de la noi.

Ca urmare a transpunerii în viață a măsurilor privind dezvoltarea și modernizarea continuă a procesului de învățămînt și a rezultatelor obținute, Conservatorului i s-a conferit, de patru ori consecutiv, în ultimii ani Diploma de evidențiat pe ramură, ocupînd locul întâi pe țară în întrecerea socialistă dintre instituturile de învățămînt superior.

În prezent, studenții și cadrele didactice din Conservator sîntem ferm angajați să răspundem cu maximă dăruire și exigență înaltelor chemări adresate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în magistrala cuvîntare rostită la deschiderea anului de învățămînt 1987—1988 în municipiul Cluj-Napoca: „*aveți o nobilă misiune — cea mai nobilă misiune posibilă — aceea de a forma oameni, conștiința oamenilor, viitorii cetățeni și constructorii ai socialismului, viitorul patriei noastre. Faceți totul pentru a răspunde acestei misiuni nobile de făuritori ai conștiinței revoluționare! Prin aceasta serviți poporul, serviți patria, serviți comunismul, viitorul de aur al României!*”.

Creații inspirate din lupta Partidului Comunist Român

Anton DOGARU

Apreciind evoluția genului ce cuprinde creații inspirate din lupta PCR, putem observa că, de-a lungul anilor, au fost scrise numeroase partituri cu acest conținut, astăzi cea mai meritată fiind prezentarea lor în funcție de apartenența la un strat sau la celălalt, pornind de la cele mai vechi tradiții. Născut din cîntecul revoluționar muncitoresc, la rîndul lui cu o apreciabilă vechime, pornind din perioada constituirii clasei muncitoare la noi în țară, genul pe care-l urmărim are, pentru perioada modernă, cîteva modele, ivite în primii ani în care clasa muncitoare a cucerit puterea prin revoluție. Este vorba de *Partid, pavăza mea* și *Partid, soare de mai* de Ioan D. Chirescu, sau de mobilizatorul cîntec *Să fii partidului oștean* de Matei Socor. Vigoarea, simbolizînd forța și optimismul, dar și frumusețea melodică sînt caracteristici ale acestor cîntece intrate definitiv în conștiințe.

Îmbogățindu-se cu noi creații permanente, domeniul putem spune că s-a lărgit tematic considerabil, cele mai noi realizări conținînd

aproape întreaga noastră gamă de preocupări. Este semnificativă, în acest sens, o declarație a unui compozitor ce activează, cu mult succes, în gen, Teodor Bratu: „Trebuie să spun că eu, astăzi, prin cîntec revoluționar nu înțeleg numai marșul de luptă, ci și cîntecul care evocă o atitudine nouă față de viață, un cîntec dedicat frumuseții țării. Este revoluționar tot ce s-a făcut și cît de mult s-a făcut în țara noastră românească mai ales în aceste două ultime decenii; oamenii sînt tipologii revoluționare astfel că și un cîntec de dragoste poate fi revoluționar, dacă dezvoltă ideea unor raporturi interumane înaintate și de mare generozitate.”

Cu aceste gînduri, drept cadru al prezentării pe care o intenționăm, vom mai aminti cîteva dintre lucrările ce se constituie astăzi în tradiție. Este vorba, mai întîi, de oratoriile *Grivița noastră* și *fresca Zorile de aur* de Gheorghe Dumitrescu, care reunesc evocarea cu linia prezentului, a vieții de azi și tocmai în această constă marea măiestrie a autorului,

zugrăvind cu forță aspectele revoluționare caracteristice pe firul istoriei de luptă și culminând cu actul de la 23 august 1944, a fost construit și oratoriul *Pe lespedeza eroilor* de Sergiu Sarghizov; dar mai incitantă este realizarea oratoriului *Constelația omului* de către Tiberiu Olah, unde este imaginat un miting mondial comunist. În ultima lucrare, din punctul de vedere al mijloacelor de expresie, găsim înscrisă, pentru prima dată, și măiestria compozitorului Tiberiu Olah pe linia prelucrării variaționale a unui cântec bihorean, tehnica de creație pe care valorosul autor o va înnobi permanent, de-a lungul întregii sale activități, devenindu-i o caracteristică personală puternică. Tot din grupul de lucrări scrise cu ani în urmă fac parte și oratoriul *Scinteia eliberării* de Ovidiu Varga, poemul *Ștefan Furtună* de Wilhelm Berger și *Balada steagului* de Sigismund Toduță, ultima lucrare fiind remarcabilă și prin concepția barocă ce-i stă la bază. Mai înscriem în planul acestor realizări, mai aproape sau mai departe de anii noștri, cantata *Prind visele aripi*, de Tiberiu Olah, poemele *Noapte de august* de Doru Popovici și *Soarele libertății* de Constantin Arvinte, *Comunistul* de Constantin Palade, *Sub stema partidului* de Cornel Țăranu, *Forum XIII* de Liviu Ionescu și *Stejarul românesc* de George Draga. Este semnificativ că toate aceste lucrări, scrise în perioade diferite ale istoriei noastre noi, omagiază sau evocă aproape toate evenimentele care au marcat istoria de luptă și realizări, trăită sub conducerea PCR.

O etapă nouă în gen o marchează perioada care a început de la alegerea ca președinte al țării, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Exponentul cel mai înaintat al concepției de luptă a PCR a devenit un simbol, cântat, omagiat, cu toate mijloacele ce stau la îndemâna creatorilor. La fel, mă gândesc, acum, la primele lucrări ce au avut ca subiect de inspirație viața și activitatea președintelui nostru. Este vorba de *Comunist de omenie* și *Trăiască întiiul președinte al țării* de Teodor Bratu, *Din plai de Olt* de Radu Paladi (Nicolae Dragoș), *Odă Președintelui dintii* de Ion Crișan (Victor Tulbure), *Cînd spunem Ceaușescu, noi spunem România* de Sergiu Eremia (Victor Tulbure), *Avem pe lume un conducător* de George Grigoriu (Victor Tulbure) și *Poporul, Ceaușescu, România* de George Grigoriu (Aurel Storin). Toate aceste lucrări, realizate cu veritabilă măiestrie, și-au ocupat locul celor mai preferate cîntece, în repertoriile formațiilor profesioniștii și de amatori, ele răsunînd, cu forță, în toate ocaziile.

Este interesant că pentru compozitori, ca și pentru ceilalți creatori, gîndirea PCR, precum și activitatea și gîndirea social-politică a Președintelui nostru au devenit fundament estetic al creației, în acest fel noile date, caracteristici, fiind determinate de acestea. Se știe că actul creației este un act de conștiință civică, pe de o parte, politică, și estetică, pe de altă parte, astăzi atributul vibrant, mobili-

zator însoțindu-l în permanentă. Viața nouă, desfășurîndu-se în contextul nobilelor aspirații către pace permanentă, viața liniștită, definită cu trînicie în toate dimensiunile ei frumoase, acest cadru creează operelor și creatorilor lor noi condiții de inspirație, lucrările rezultate purtînd necondiționat amprentele coresponsabile. Vreau să subliniez, cu alte cuvinte, că în compoziție, ultimii ani au deschis un drum, pe albia genului, cu trăsături tipice, deja putîndu-se aprecia că au fost puse bazele unei tradiții noi. *Lucafar nou arzînd pe cer de mai* și *Partid a toate ziditor* de Teodor Bratu sînt cîntece din această nouă direcție, în care melodia caldă, învăluitoare, esențial folclorică, îndeplinește rolul pentru care a fost construită. În anul 1974, compozitorul Claudiu Negulescu a scris inspirata partitură *Congresul Marelui Partid*, omagiînd înaltul Forum ce a avut loc atunci. Angajante, solemne sînt și lucrările *În partid ne e tîria* de Gheorghe Bazavan (Ion Socol), *Te vom urma, partid iubit* de Radu Paladi (Nicolae Dragoș), *La Congres de Vasile Spătărelu* (Eduard Covali), *Să ne trăiești, partid iubit* de Vasile Timiș (Constantin Duică). Sînt construite caiete speciale cu lucrări pe care compozitorii le-au dedicat Congreselor IX, X, XI, XII și XIII ale PCR. Cu sonorități de madrigal, Teodor Bratu a reamintit istoria plină de sacrificii în lucrarea *În memoria Doftana*, iar Sergiu Sarghizov, folosînd armonii tipice muzicii de jazz, a scris un inspirat omagiu, intitulat *Partidului, un tînăr cînt*. Sărbătorirea a 50 de ani de la fîurirea P.C.R., de asemenea, a oferit prilej compozitorului Teodor Bratu să se conducă inspirația în direcția elaborării suitei *Ani de luptă, ani de glorie*, cîntînd anii grei de suferință, apoi lupta și izbînda. Dumitru D. Botez este autorul unui inspirat cîntec intitulat *Partid erou, partid victorios*, iar din creația lui Emil Lerescu amintim *Partid, măreț conducător*. În același sens, menționăm lucrările: *În zi de 8, luna lui florar* de Felicia Donceanu, *Partidul, chezașia vieții* de Constantin Arvinte, *Stegarul libertății noastre* de Mircea Stan, *Partidul marii biruinți* de Mircea Neagu, *În steagul tău foșnesc milenii* de Constantin Romașcanu, *Drag partid de Marin Constantin*, *Cînd spun partid* de Adrian Pop, *Un partid, o Romînie* de Gheorghe Carp și *Partid, sub flamurile tale* de Cornel Țăranu. Forța rostirii, în aceste cîntece, de cele mai multe ori, este foarte puternică. În lucrarea *Avem pe lume un conducător* de George Grigoriu (Victor Tulbure), de pildă, ideile muzicale repetîndu-se celular, sub semnul marii accesibilități, poartă cu ele gîndul „avem pe lume un conducător / cum unu-n lume-i steagul tricolor!” Rostirea simbol, în lucrarea *Partidul, Ceaușescu, Viitorul* de Radu Paladi (Dan Rotaru) este așezată spre sfîrșit, în vîrfurile unui arc melodic construit cu tensiune, sensul acesteia fiind univoc. Melosul blînd din lucrarea *Partid, stegar al Romîniei* de Dumitru D. Bo-

tez (Nicușor Constantinescu) cîntă pămîntul Mioriței, pe care stegar și mîndrie ne este PCR. Metamorfoza este lege de creație a cîntecului *Uniți, spre comunism, urmăm partidul* de Cornel Trăilescu (Nicolae Dragoș), unde melosul de pe albia minorului, simbolizînd vremurile grele, de luptă, treptat, este așezat pe un drum majorizat, luminat din plin, în ideea de a simboliza „patria grădină“, pe care o vom împodobi, neconținut, pe drumul viitorului comunist. Laurențiu Profeta este autorul unei cuceritoare partituri festive, *La patruzeci de ani*, în care dinamismul sărbătoresc anunță: „Cîntați un cîntec sărbătorii / La patruzeci de ani! / Atunci scripă-n inimi zorii / Și-n codrii noștri suverani“.

Cu contribuții însemnate în gen trebuie apreciat și compozitorul Vasile V. Vasilache. Colaborînd cu poetul Eugen Rotaru, el a scris, de exemplu, un frumos cîntec, intitulat *Șaizeci și cinci de trepte spre lumină*, cu ocazia Aniversării a 65 de ani de la făurirea PCR. Melodica acestuia amintește melosul romanțelor noastre, învăluitor, acum însă rostirea fiind categorică, imnică. Folosind aparatul bogat al fanfarei simfonice, soliștii și corul bărbătesc, compozitorul Emilian Ursu a dat la iveală un cuceritor marș festiv, *Comandantul suprem*, în care elemente ale cîntecului popular sînt cununate cu caracteristici ale cîntecului revoluționar. Cu pași melodici mici și armonii calde se prezintă și cîntecul *Ceașescu „La mulți ani!“* de Teostocle Popa (Eugen Rotaru), la fel și urarea *Vă spunem astăzi „La mulți ani!“* de Ion Cristinoiu (Roxana Popescu), dedicată zilei de naștere a tovarăsei Elena Ceaușescu.

În toate aceste lucrări, compozitorii, pornind de la date istorice, ce atestă vechimea noastră pe pămîntul Mioriței, cunună aceste date, privind continuitatea națională, românismul nostru, cu idealurile de astăzi, ce continuă visurile și aspirațiile strămoșești. Desigur, că acest drum este chiar cel pe care clasicii noștri coraliști au înscris primele contribuții. Adică, vreau să amintesc că acesta este drumul celei mai sănătoase tradiții, în genul cîntecului coral românesc.

În anul 1981 a fost realizată, la Editura muzicală, în redacția lui Constantin V. Drăgoi, colecția de cîntece și coruri *Partid al marilor izbînzii*, în care, de asemenea sînt înscrise cîteva partituri ce definesc stilistic foarte bine genul ce ne interesează. *La mulți ani, partid al faptei* de Radu Paladi (Vlaicu Bârna) este un cîntec cu trei idei, așezate pe centrul mi bemol, do și si bemol. Contrastul tematic este aici mai mult de atmosferă, prezentarea celulelor bizuindu-se pe pașii legănați, cu note repetate și ea se face cu viteze diferite, în diversele secțiuni ale lucrării. Rezultatul este plin de măreție, compozitorul fiind unul din-

tre marii maștri ai genului. *Partidului eu dăru* de Vasile Timiș (Marieta Sava Bursuc) sună grav, constituit fiind dintr-un coral autentic, multivocal, *Imn partidului* de Laurențiu Profeta (Eugen Frunză) se desfășoară pe un drum modal, iar *Partid, vis cutezător* de Mircea Neagu (Viorel Gh. Cozma) conține cîteva definiții ale partidului, ca „inima ce flutură-n drapel“, rostite categoric. În armonii de madrigal, Doru Popovici cîntă, în lucrarea *Liniște și concordie*, dragostea de libertate și de partidul care ne asigură liniștea. Vocile se alătură, cu vigoare, în mănunchiuri pulsatorii, rezultînd sonorități deosebit de frumoase, prin excelență vocale. În culori corale particulare, țesînd o pinză de glasuri, partitura *De drumul soarelui ascult*, scrisă de Cristian Alex. Petrescu, impresionează prin fantezie, culminația finală lăsînd deschisă poarta către vis...

Adaug acestor considerații de mai înainte cîteva aspecte legate de noile contribuții, sub aspect tematic, din domeniul operei și baletului. Tradiția aici este constituită, după cum se știe, din operele *Fata cu garoafe* de Gheorghe Dumitrescu, cîntînd eroismul exemplar, *Pădurea vulturilor* de Tudor Jarda, *Trandafirii Doftanei* de Norbert Petri, cu o desfășurare esențial romantică, *Dreptul la dragoste* de Teodor Bratu, simbolizînd frămîntarea destinului antrenat în lupta aprigă, *Interogatoriul din zori* de Doru Popovici, avînd un conținut liric eroic. Lor li se alătură baletul *Primăvara* de Cornel Trăilescu și opera *Răspîntia* de Florin Comișel. De curînd, compozitorul Cătălin Ursu a semnat partitura operei *Tinerete eroică*, o frescă dramatică inspirată din evenimentele desfășurate la Brașov, în anul 1936. Eroul celebrului proces, tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu, polarizează acțiunea și existența celorlalte personaje ale operei. Muzica este construită cu leitmotive contrastante, angrenate într-o tratare simfonică ce, în principal, folosește ca materiale dezvoltătoare marșul și cîntecul revoluționar. Sînt foarte puternic conturate, de fiecare dată, satul natal, judecata, cu toată ambianța, mama și sora eroului, concluzia operei bucurîndu-se de o atenție specială, compozitorul, prin realizarea sa, dovedind reale aptitudini pentru gen.

În sfîrșit, tot în legătură cu cele mai recente contribuții la dezvoltarea genului, sînt menționabile ciclul de concerte intitulate *Onor comandantului suprem*, desfășurate la sfîrșitul lunii ianuarie a fiecărui an, în care, de fiecare dată, se fac auzite noi și inspirate creații semnate de Emilian Ursu, Sergiu Eremia, Savel Horceag, Aurel Giroveanu și Irina Odăgescu Tuțuianu precum și creațiile originale aparținînd compozitorului Marin Constantin, dirijorul celebrei Corale „Madrigal“.